

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Fonetický ústav

Posudek bakalářské práce

předložené ve Fonetickém ústavu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

Jméno a tituly posuzujícího vedoucího/oponenta:

posudek vedoucího/vedoucí posudek oponenta/oponentky

Autor/autorka: Kateřina Machová

Název práce: Vliv koktavosti na sociální přijetí balbutika

Rok odevzdání: 2020

Odborná úroveň práce:

vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Členění práce:

logická struktura struktura vykazuje mírné nedostatky nelogické členění práce

Věcné chyby:

téměř žádné vzhledem k rozsahu přiměřený počet méně podstatné četné závažné

Zvolená metoda:

původní a adekvátní vhodně zvolená nepřilíš vhodná nevhodně zvolená

Výsledky:

originální původní i převzaté netriviální kompilace citované z literatury opsané

Rozsah práce:

příliš velký přiměřený tématu dostatečný nedostatečný

Použitá sekundární literatura (počet a výběr titulů):

nadprůměrná (rozsahem nebo náročností) průměrná podprůměrná nevyhovující

Grafická a formální úroveň:

vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Jazyková úroveň:

vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Tiskové chyby:

téměř žádné vzhledem k rozsahu a tématu přiměřený počet četné

Celková úroveň práce:

vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Zadání práce:

- mimořádně náročné náročnější průměrně náročné lehčí nedostatečně náročné
 splněno splněno s drobnými výhradami splněno s většími výhradami nesplněno

Samostatnost při zpracování práce (vyplňuje jen vedoucí práce)

- nadprůměrná průměrná podprůměrná

Průběžné konzultace, dodržování termínů, připravenost (vyplňuje jen vedoucí práce)

- výborná spolupráce standardní spolupráce spolupráce s výhradami nefungující spolupráce

Slovní vyjádření, komentáře a připomínky oponenta (cca 100–200 slov)

Silné stránky práce:

- Vlastní, zvolené téma práce, jež vyžaduje vyvážený, osobní přístup k respondentům-mluvčích a nutnost získat si jejich důvěru.
- Za výrazný klad výzkumu považuji, že se autorce podařilo vhodné respondenty-mluvčí získat. Získávání respondentů je obecně obtížné, zde se navíc jedná o jasně specifikovanou skupinu a citlivé téma. Dobře je obsazena i skupina posluchačů.
- Velmi vhodně zvolená metoda, experiment obsahuje několik částí. Viz však níže připomínky k popisu metody.
- Práce s polostrukturovanými rozhovory a propojení získaných zjištění s údaji z percepčního testu.
- Jasná struktura práce a práce s literaturou – zhodnocení dosavadních výzkumů a možných východisek pro vlastní práci.

Slabé stránky práce:

Samotná metoda práce je velmi vhodně zvolená. Její popis však podle mého názoru vykazuje nedostatky.

Obecně není popis příliš přehledný a přímočarý. Čtenář musí vyvinout úsilí, aby pochopil, jak autorka při výzkumu postupovala, proč zmiňuje zrovna toto, či musí svou představu později korigovat. Např. na základě výpovědi „*Díky pestrosti balbutiogramu jsme měli možnost nahrát respondenty-balbutiky v různých komunikačních situacích, a dát tak respondentům-posluchačům možnost zaznamenat specifika koktavosti na celé této škále.*“ (str. 23) si čtenář utvoří zcela jinou představu úkolu, který posluchači v percepčním testu měli plnit.

Některé aspekty zůstávají bez vysvětlení či jsou prezentovány velmi stručně. Například není okomentován vlastní jazykový materiál užitý pro nahrávání, přitom ten může výrazně ovlivnit míru neplynulostí (i u mluvčího nebalbutika). Jazyková náplň je v práci uvedena jednou větou (jednoduchým výčtem typů úloh) s odkazem na přílohu s nahrávacím protokolem (str. 23). Z okolností je zřejmé, že při sestavování stěžejní části výzkumu – percepčního testu, postupovala autorka promyšleně, výklad by si však zasloužil ještě podrobnější popis.

Dostatečně je popsán a zdůvodněn výběr otázek pro dotazník.

Za nedostatečnou považuji prezentaci výsledků percepčního testu. Autorka zvolila velmi názorné grafické zobrazení, které používá jednotně a usnadňuje tak čtenáři orientaci. Komentář k jednotlivým grafům (vždy zhruba 12 řádků) je však zcela mechanickým, otrockým převodem údajů, které přehledněji vidíme v grafu, do slovní podoby. Neobjevuje se náznak zobecnění a snaha o interpretaci výsledků. Propojení zjištěných údajů se objevuje v kap. 5.3.

Připomínka: V hlavním popisku grafů je systematicky používáno slovo „balbutik“, např. „*Zájem o přátelství s balbutikem v rámci školní docházky.*“ (str. 28). Takovýto popis je zavádějící, neboť posluchači se nevyjadřovali k „balbutikovi“ (jak autorka uvádí, aby nebyl zkrácen výzkum, posluchači neznali téma práce), ale k „mluvčímu“.

Otázky k obhajobě a náměty do diskuze:

K teoretickým částem

- Mohla by autorka osvětlit užití termínu balbutiogram (ve své práci, v českém prostředí)? Jedná se o soupis úloh? Záznam výsledků plnění těchto úloh? Jiný nástroj? (viz „dokáže odhalit koktavost v různých typech komunikačních situací“, s. 12).

- „Nejčastějším tématem v českém prostředí bývá koktavost z terminologického hlediska“ (abstrakt, podobně str. 8) – Nejedná se spíše o „teoretické“ hledisko?

- Prosím o objasnění druhého závěru u výzkumu představeného v kap. 3.1.3 str. 17, poslední odstavec (Brundage et al., 2006).

Jazykový materiál

- Prosím o charakteristiku jazykového materiálu. K tomu: Co znamená „volně modifikováno dle Lechty“ (Příloha 1, str. 53)? Zkrácení úloh? Nové, vlastní texty?

Nahrávání

- Jak probíhal úkol „opakování vět“? Vzorem byla řeč autorky „naživo“, nebo předem pořízená nahrávka? Mohl respondent slyšet cílovou větu opakovaně? Pozn. Některé věty mi připadají obtížné na samotné zapamatování.

- „Po předchozí domluvě byla s mluvčími ve studiu přítomna i autorka práce.“ (str. 23). Jak by bez přítomnosti autorky probíhal úkol „opakování“ a „rozhovor“?

- Měli respondenti čas na přečtení textu pro čtení (úkol č. 3) předem?

- Měli respondenti čas na promyšlení minutového monologu? Mohli využít nějaké poznámky?

- Mluvčí při nahrávání mluvili např. o šikaně? V rozhovoru, při monologu? (str. 49).

Polostrukturovaný (nenahrávaný) rozhovor

- Polostrukturovaný rozhovor probíhal před nahráváním, nebo po nahrávání?

- Respondenti měli otázky k dispozici (předem, napsané...)? str. 26 poznámka k „přeskočení“ otázky.

- Dotaz na zkušenost, nikoli věcný: Jak bylo obtížné sladit během rozhovoru udržování kontaktu s mluvčím a nerušivost pořizování záznamu se snahou získat co nejpřesnější záznam rozhovoru? Výpovědi uvedené v BP jsou poměrně bohaté.

Sestavování percepčního testu a průběh testování

- Ukončenost výpovědí byla hodnocena obsahově, nebo zvukově? Bylo její určování jednoznačné/obtížné?

- V jakém rozmezí se pohybovala délka jednotlivých vzorků a kolik vzorků zhruba souhrnné nahrávky obsahovaly?

- Byly v percepčním testu u každého mluvčího zastoupeny vzorky ze všech úkolů? Byla nějak sledována proporce jejich zastoupení mezi mluvčími?
- Byla nějaká další kritéria k řazení vzorků do složené nahrávky (kromě přítomnosti/nepřítomnosti symptomů)?
- Všichni posluchači hodnotili mluvčí v témže pořadí?
- Jak probíhala komunikace mezi autorem a respondenty-posluchači?

K závěrečné části:

- Co má autorka přesně na mysli „celkovým hodnocením balbutika“? str. 49 v Obecné diskusi. Jedná se o hodnocení posluchačů, nebo sebehodnocení?

Pro diskusi:

- Uvažovala autorka o tom, do jaké míry se v jejím výzkumu mohl v odpovědích posluchačů objevit vliv toho, co je společensky přijatelné, co se očekává apod.? Napadá mě otázka č. 10 ke „snížení známky za ústní projev“.
- Na s. 14 autorka zmiňuje výzkum týkající se přijetí balbutiků u respondentů s osobní zkušeností s balbutiky, který kriticky hodnotí (s. 15). Uvažovala autorka o zadání dotazníku svým posluchačům (po skončení testování) např. právě ohledně zkušeností s balbutiky?

Další poznámky:

- Doporučuji zvážit vhodnost konstrukce „Dopady koktání na balbutika“, jež je mimo jiné názvem podkapitoly práce (3.2, str. 17). Formulace ne zcela jasně vyjadřuje rozdíl pohledů, který je východiskem BP – jak vnímá balbutika okolí a jak vnímá balbutik sám sebe.
- Podle českých pravopisných pravidel se mezi číslovku a značku % vkládá mezera (v BP opakovaný výskyt zápisu bez mezery).
- K úvaze zacházení se jmény zahraničních badatelů ve větné konstrukci (nominativ vs. genitiv, podoby příjmení u cizojazyčných badatelek – str. 16, 17, 48).

Práci

- doporučuji nedoporučuji uznat jako bakalářskou.

Navrhuji hodnocení stupněm:

- výborně velmi dobře dobře neprospěl/a

Místo, datum a podpis vedoucího/opponenta:

V Praze, 3. září 2020